

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

5.1.2e

M +31(0)6- 5.1.2e
06 5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl
5.1.2e @minvws.nl

Datum

11 november 2020

Aantal pagina's

8

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Betreft	Interdepartementale stuurgroep Impact op gezondheid
Vergaderdatum en -tijd	19 november 2020 14:30 uur - 17.45 uur
Vergaderplaats	Webex
Genodigden	5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
Afwezig	SZW ivm begrotingsbehandeling

A. Agenda voor het overleg

- Keuze van:
  - definitieve onderwerpen voor fiches
  - welk departement trekker is per fiche
  - welke departementen meeschrijven/meedenken
- Graag akkoord op de voorgestelde planning

Met bijbehorend verzoek aan de Stuurgroepleden om graag uiterlijk maandag 23 november namen van beleidsmedewerkers door te geven die een fiche gaan trekken of daarbij betrokken zullen zijn (aan 5.1.2e van VWS;

5.1.2e @minvws.nl), voor zover dit niet de leden van de werkgroep Impact op gezondheid zijn (zie bijlage III voor namenlijst van o.a. werkgroepleden).

3. Ter informatie: de laatste concept versie van de Corona inclusieve VTV voordat aanbieder aan VWS en de Tweede Kamer op 27 november plaatsvindt, ontvang u per nazending volgende week.

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Datum
11 november 2020

B. Toelichting bij agendapunten

Agendapunt 1: Keuze van onderwerpen voor fiches

Advies ten behoeve van keuze van onderwerpen voor fiches

Zoals besproken op de vorige bijeenkomst is de rol van deze Stuurgroep in aanloop naar de formatie enerzijds procesbewaking, en anderzijds het vormgeven van een stevig, integraal beeld hoe we ambtelijk aankijken tegen (intersectoraal) gezondheidsbeleid. Door overzicht te houden aangaande de mate van concreetheid van fiches wordt helder welke kansen en belemmeringen er op het rijksbrede terrein van gezondheidsbeleid zijn. Door dit overzicht zorgen we ervoor dat we snel weten te anticiperen op vragen van de formatietafel.

Om de keuze voor onderwerpen van fiches te vergemakkelijken schetsen wij hieronder:

- a- een aantal belangrijke ontwikkelingen op het vlak van volksgezondheid en zorg
- b- een voorstel om tot keuze van definitieve onderwerpen voor fiches te komen
- c- een indicatieve lijst van onderwerpen voor fiches (afgestemd met de werkgroep Impact op gezondheid ter voorbereiding op deze Stuurgroep)

- a. Belangrijke ontwikkelingen op het vlak van volksgezondheid en zorg

Tijdens de vorige Stuurgroep bijeenkomsten heeft het RIVM een aantal keer de ontwikkelingen op het vlak van volksgezondheid en zorg geschetst. Wij denken dat gezondheidsbeleid in de kabinetsformatie een belangrijk thema gaat worden om drie redenen:

- 1) Corona. De crisis toont in sneltreinvaart wat al jaren als een boemeltreintje op ons afkwam: de druk op de zorg wordt/is onhoudbaar o.a. door de vergrijzing en toename van vermijdbare chronische (multi)morbiditeit en multi problematiek. Het wordt pijnlijk duidelijk hoe belangrijk de volksgezondheid is voor een veerkrachtige samenleving. Ook blijkt hoe innig de volksgezondheid verweven is met de economie.
- 2) Verkiezingsprogramma's. De reeds uitgebrachte verkiezingsprogramma's hebben veel aandacht voor preventie. Daarbij wordt het belang van een intersectorale aanpak benadrukt.
- 3) Contourennota zorg. De laatste hand wordt gelegd aan een discussienota met diverse beleidsopties. Deze discussienota Zorg voor de Toekomst zal waarschijnlijk in december worden gepubliceerd voor consultatie. Preventie en gezondheid is hierin één van de drie belangrijke thema's met het oog op de houdbaarheid van de zorg. Ook hierin wordt het belang van intersectoraal gezondheidsbeleid benadrukt.

Met een goede voorbereiding op de formatie kan de positieve aandacht die er nu is voor gezondheidsbevordering vanuit verschillende domeinen, in concrete afspraken worden vertaald. Met goede interdepartementale samenwerking in de voorbereiding kan een krachtig signaal worden afgegeven. Dit vergt wel gedegen keuzes uit de vele mogelijke onderwerpen.

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Datum
11 november 2020

b. voorstel om tot keuze van onderwerpen voor fiches te komen

Wij stellen voor bij de keuze van onderwerpen voor fiches als uitgangspunt te hanteren dat de bijbehorende beleidsmaatregelen impactvol zijn doordat ze een grote bijdrage leveren aan het verlagen van de ziektelast of het risico daarop.

Het RIVM onderzoek 'impactvolle determinanten' geeft daarin de volgende focus:

- Roken en ongezonde voeding, en de daaraan gerelateerde persoonsgebonden factoren, zijn de belangrijkste determinanten van ziektelast in Nederland.
- Buitenmilieu en arbeidsomstandigheden zijn vervolgens belangrijke determinanten.
- Ook weinig bewegen en alcoholgebruik, en de daaraan gerelateerde persoonsgebonden factoren, verklaren een substantieel deel van de ziektelast.
- Omdat sommige determinanten (bijv arbeidsomstandigheden) veelomvattend zijn is het moeilijk een eenduidige ranking te maken.
- Determinanten als onderwijs, inkomen & armoede en leefomgeving zijn moeilijk direct te relateren aan ziektelast, maar verklaren veel ongelijkheid in gezondheidsuitkomsten.

Aanvullend duidt de Corona inclusieve Volksgezondheid Toekomst Verkenning (c-VTV) een aantal ontwikkelingen (i.r.t. deze stuurgroep):

- Gezonde leefstijl en mentale gezondheid staan vanwege pandemie extra onder druk. Dit naast de in 2018 al benoemde toegenomen mentale druk op jongeren en jongvolwassenen.
- De crisis lijkt harder toe te slaan bij de lager opgeleiden.
- Toenemende druk op solidariteit tussen groepen in de samenleving.
- De crisis biedt de mogelijkheid om tijdelijke gedragsveranderingen om te zetten in structurele op het terrein van leefstijl, mobiliteit en werkomgeving.
- Bij het coronaherstelbeleid is aandacht voor klimaat en de relatie met gezondheid nodig.
- Net als in de VTV2018 worden de volgende opgaven aangestipt:
- blijvend hoge ziektelast door hart- en vaatziekten; toename zelfstandig wonende kwetsbare ouderen; toenemende mentale druk op jongeren; stijgende zorguitgaven; antibioticaresistentie.

c. indicatieve lijst van onderwerpen voor fiches

In de voorbereidende werkgroep Impact op gezondheid zijn de voorstellen van onderwerpen voor fiches vanuit VWS besproken met andere departementen. Wij hebben deze inbreng gecombineerd en zijn gekomen tot onderstaande indicatieve lijst van onderwerpen voor fiches (niet uitputtend bedoeld; in bijlage II bij deze agenda vindt u meer toelichting op deze indicatieve lijst van mogelijke

onderwerpen). Natuurlijk is het aan de inhoudelijk betrokken deskundige collega's van de verschillende betrokken departementen om na deze Stuurgroep de fiches inhoudelijk uit te werken.

Tussen haakjes is allereerst de beoogde trekker benoemd (vetgedrukt) en daarna welke departementen voorgesteld worden om te betrekken.

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Datum
11 november 2020

Overgewicht

1. **Prijmaatregelen voeding (VWS, LNV, EZK, FIN)**
2. **Inrichting voedselomgeving/voedselaanbod (LNV, VWS)**
3. **In afstemming met (reeds bestaande) Interdepartementale werkgroep 'Bewegen het nieuwe normaal': Sport & Cultuur (VWS, OCW, SZW, BZK, IenW)**

Roken

4. **Prijmaatregelen Roken (VWS, FIN)**
5. **Verkooppunten Roken (VWS, EZK, BZK)**

Alcohol

6. **Prijmaatregelen Alcohol (VWS, EZK, FIN)**
7. **Verkooppunten Alcohol (VWS, EZK, BZK)**
8. **Marketing Alcohol – mediawet (VWS, OCW)**

Klimaat/milieu

9. **Impact klimaatverandering op volksgezondheid (EZK, LNV, I&W, VWS)**
10. **Impact klimaatbeleid op volksgezondheid, bijv. in relatie tot warmtepompen en energietransitie (EZK, I&W, VWS)**
11. **Zoönosen (VWS en LNV)**
12. **Groene leefomgeving (BZK, LNV, I&W, VWS)**
13. **Schone lucht (I&W, VWS)**

Arbeid en gezondheid

14. **Inzet op vitaliteit en gezonde werkplek - aandacht voor vitaliteit, leefstijl, voeding, ook in relatie tot (digitaal) thuiswerken (SZW, VWS, EZK)**
15. **Werken met een chronische aandoening (SZW, VWS)**
16. **Beroepsgerelateerde aandoeningen/Arbocuratieve samenwerking (SZW, VWS)**

Mentale gezondheid

17. **Mentale gezondheid onder jongeren (OCW, VWS)**
18. **Mentale gezondheid werkenden - TNO onderzoek naar achterliggende oorzaken psychosociale belasting (SZW, VWS)**
19. **Werk als medicijn – re-integratie door mensen met een psychische aandoening door samenwerking GGZ, werkgevers en uitkeringsinstanties (SZW, VWS)**

Health in all policies

20. **Gezondheidseffectrapportage/indicator (VWS, EZK, IenW)**
21. **Een integraal afwegingskader voor beleidsontwikkeling - health impact assessment / health in all policies (VWS en BZK, EZK, IenW)**

Gezondheidsachterstanden/bestaanszekerheid

22. *Gezondheidsachterstanden en corona – in relatie tot bestaanszekerheid (VWS, SZW, BZK)*
23. *Gezondheidsachterstanden en corona - in relatie tot achterstandswijken (BZK, VWS, SZW)*

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Digitale zorg

24. *Implementatie en opschaling digitale zorg (VWS, EZK)*

Datum
11 november 2020

Ter bespreking:

- keuze maken voor onderwerpen van fiches
- welk departement trekker is per fiche
- welke departementen meeschrijven/meedenken
- graag akkoord op uitwerking fiches door inhoudelijk bij de onderwerpen betrokken medewerkers

Met bijbehorend verzoek aan de stuurgroepleden om graag uiterlijk maandag 23 november namen van beleidsmedewerkers door te geven die een fiche gaan trekken of daarbij betrokken willen zijn (aan Marianne Vellekoop van VWS; 5.1.2e @minvws.nl), voor zover dit niet de leden van de werkgroep Impact op gezondheid zijn (zie bijlage III voor namenlijst van o.a. werkgroepleden).

Agendapunt 2: Voorgestelde planning

De voorgestelde planning is:

- Stuurgroep in december: bijeenkomst met de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving over hun adviestraject op Indirect gezondheidsbeleid (zie bijlage I) en evt om de dan gepubliceerde Corona VTV te bespreken
- Half januari leveren trekkers van fiches de concept fiches aan bij VWS ter bespreking in de stuurgroep van eind januari

Ter bespreking: kunt u zich vinden in deze planning?

Bijlage I

Toelichting op advies van Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving
De Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving (RVS) heeft in zijn werkprogramma van het vraagstuk omtrent gezondheidsachterstanden een topprioriteit gemaakt. Er is reeds een essay over verschenen ([link](#)) en de RVS werkt nu aan een (ongevraagd) advies over indirect gezondheidsbeleid.

Dat advies zal ingaan op de invloed van (in)directe determinanten zoals onderwijs, fysieke leefomgeving en inkomen op de volksgezondheid. Governance aspecten van integraal gezondheidsbeleid komen ruim aan bod. De RVS ziet de interdepartementale stuurgroep als een goede en interessante ontwikkeling en wil graag over het advies spreken met de Stuurgroep. De RVS zal daarom in december hun essay presenteren in de Stuurgroep.

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Datum
11 november 2020

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid,
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Bezoekadres:
Datusplein 5
2512 BW Den Haag
T 070 5.1.2e
F 070 5.1.2e
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

5.1.2e

5.1.2e

M +31(0)6 5.1.2e /

06 5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl
5.1.2e @minvws.nl

Datum

11 november 2020

Aantal pagina's

8

Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.

BIJLAGE III

Naam Stuurgroep lid	Directie + Departement	Vorbereidingen door / werkgroep-lid:
5.1.2e	Dir Gezond & Veilig Werken, SZW	5.1.2e
	5.1.2e dir Stelsel & Volksverzekeringen, SZW	5.1.2e 5.1.2e
	dir Participatie & Decentrale Voorzieningen, SZW	
	dir Duurzame Leefomgeving & Circulaire Economie, IenW	5.1.2e
5.1.2e	Huurbeleid & Aandachtsgroepen, BZK	5.1.2e (Wonen & Zorg) 5.1.2e 5.1.2e
	Primair Onderwijs, OCW	volgt
	En/of 5.1.2e 5.1.2e	
5.1.2e	5.1.2e Strategie, Kennis & Innovatie, LNV	5.1.2e)
	EZK AEP (Collectieve sector en Arbeidsmarkt)	5.1.2e
	AFEB Financiën IRF Financiën (afwisselend aanwezig)	

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Datum
11 november 2020